

Národný projekt

Podpora osamelých rodičov – poradenstvo inak

Identifikácia projektu	
Akronym	POR
Kód projektu	4014071381
Program	Program Slovensko
Fond	ESF+
Žiadateľ	Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny
Celkové oprávnené výdavky projektu (v EUR)	4 307 730,83 €

Miesto realizácie projektu		
Štát	Región (NUTS II)	Vyšší územný celok (NUTS III)
Slovensko	Bratislavský kraj Západné Slovensko Stredné Slovensko Východné Slovensko	Bratislavský kraj Trnavský kraj Trenčiansky kraj Nitriansky kraj Žilinský kraj Banskobystrický kraj Prešovský kraj Košícký kraj

Stručný popis projektu
<p>Projekt sa zameriava na zavedenie a overenie inovatívneho ročného poradenského programu pre osamelých rodičov v systéme bezplatného poradenstva poskytovaného prostredníctvom Poradní komplexnej pomoci (PKP) na celom území Slovenska. Cieľom je zlepšiť kvalitu života osamelých rodičov s deťmi prostredníctvom multidisciplinárneho a individualizovaného prístupu, pričom overí schopnosť adaptácie štátneho bezplatného systému poradenstva na akúkoľvek problematiku, potvrdí relevanciu a prínos spolupráce štátnych a neštátnych aktérov pri poskytovaní bezplatného poradenstva a vytvorí procesy ktoré skvalitnia a sprístupnia systém poradenstva rôznym cieľovým skupinám v rôznych oblastiach a témach.</p> <p>Projekt bude realizovaný v partnerstve s odbornými organizáciami Jeden rodič n.o., MyMamy o.z. a Centrum Slniečko n.o., ako aj s partnerom IVPR. Hlavnou aktivitou je Zavedenie a overenie inovatívneho ročného programu práce s osamelými rodičmi v systéme bezplatného poradenstva. Projekt je naplánovaný na obdobie od októbra 2025 do septembra 2027.</p> <p>Realizácia zahŕňa štyri podaktivity:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vypracovanie štandardov poskytovania ročného poradenského programu a ich zavedenie do praxe 2. Poskytovanie ročného poradenského programu cieľovej skupine 3. Odborná garancia a evaluácia implementovaného ročného poradenského programu 4. Zhodnotenie prínosu inovácie a vytvorenie integrovaného systému zberu spätnej väzby a podpory pracovných podmienok poradcov PKP <p>Cieľovou skupinou sú osamelí rodičia s nezaopatrenými deťmi, ktorí samostatne zabezpečujú ich výchovu a starostlivosť. Projekt má ambíciu prispieť k ich finančnej stabilite, psychickej odolnosti, lepšiemu zosúladovaniu rodinného a pracovného života a k budovaniu nezávislosti.</p>

Popis východiskovej situácie
<p>Relevancia k východiskovým dokumentom</p> <p>TZP (Tematická základná podmienka) - Národný strategický politický rámec pre sociálne začlenenie a znižovanie chudoby. Realizácia NP prispeje k plneniu kritéria 1., 2. TZP:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Analýza založená na dôkazoch týkajúcich sa chudoby a sociálneho vylúčenia vrátane chudoby detí, prístupu ku kvalitným službám pre deti v zraniteľných situáciách, ako aj bezdomovectvo, priestorovú segregáciu a segregáciu vo vzdelávaní, obmedzený prístup k základným službám a infraštruktúre a

špecifické potreby zraniteľných osôb,

2. Opatrenia na zabránenie a boj proti segregácii vo všetkých oblastiach vrátane sociálnej ochrany, inkluzívnych trhov práce a prístupu ku kvalitným službám pre zraniteľných osôb všetkých vekových skupín.

- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím a jeho opčný protokol – napr. Článok 4, bod. 1., bod h) Dohovoru podľa ktorého sa na účel zabezpečenia a podporovania plného uplatňovania všetkých ľudských práv a základných slobôd pre všetky osoby so zdravotným postihnutím bez akéhokoľvek diskriminovania na základe zdravotného postihnutia zmluvné strany zaväzujú „poskytovať osobám so zdravotným postihnutím prístupné informácie o pomôckach na mobilitu, o zariadeniach a podporných technológiách vrátane nových technológií, ako aj o iných formách pomoci, o podporných službách a zariadeniach“.

- Akčný plán Európskeho piliera sociálnych práv „AP EPSP“ – NP v rámci AP EPSP prispieva k cieľu Sociálna ochrana a začlenenie konkrétne k Zlepšeniu prístupu k základným službám, čo zahŕňa bezplatné poradenstvo v rôznych oblastiach. Tento aspekt je relevantný aj pre Starostlivosť o deti a podpora detí, keďže sociálne, psychologické ako aj peer poradenstvo poskytuje podporu osamelým rodičom s deťmi, zameriava sa na riešenie rodinných konfliktov a podporuje zdravý vývoj detí v stabilnom prostredí. V podmienkach SR prispieva k napĺňaniu cieľa Znižovanie počtu osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, vrátane detí a k zlepšeniu podpory pre rodiny a zabezpečeniu kvalitných služieb pre deti, vrátane predškolskej starostlivosti. Taktiež prispieva k cieľu podpora duševného zdravia prostredníctvom posilnenia služieb duševného zdravia a zlepšenia prístupu k psychologickému poradenstvu.

- Dohovor o právach dieťaťa a jeho opčné protokoly - napr. Článok 18, bod. 2. Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého „za účelom zaručenia a podpory práv ustanovených týmto Dohovorom poskytujú štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, rodičom a zákonným zástupcom potrebnú pomoc pri plnení ich úlohy výchovy detí a zabezpečujú rozvoj inštitúcií, zariadení a služieb starostlivosti o deti“.

- Komplexný prístup k duševnému zdraviu EÚ (A comprehensive approach to mental health - European Commission (europa.eu)), podpora budovania kapacít pomoci a činností zameraných na prevenciu duševného zdravia, zlepšenie včasného a spravodlivého prístupu ku kvalitným službám v oblasti duševného zdravia.

- Programové vyhlásenie vlády SR na obdobie rokov 2023-2027 – v zmysle kapitoly Sociálna politika

- Národný program duševného zdravia a Akčný plán Národného programu duševného zdravia na roky 2023-2030 v zmysle naplnenia vízie a kľúčových cieľov v oblasti prepojenia systému poskytovania profesionálnej starostlivosti v oblasti duševného zdravia a služieb poskytovaných na komunitnej úrovni, vrátane systému psychosociálnej podpory v oblasti duševného zdravia, ktorých účelom je vyplnenie priestoru medzi zdravotníkymi a sociálnymi službami.

- Národný strategický rámec na podporu rodiny a demografického vývoja do roku 2030 v zmysle kapitoly 4.strategické prioritné oblasti, z hľadiska udržania funkčnosti rodín konkrétne v časti 4.1 Prevencia a 4.5 Trh práce a zamestnanosť.

- Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 (Slovensko 2030), vychádzajúca z Agendy 2030 v zmysle kapitoly 1.3 - Zlepšiť zdravotný stav a dĺžku aktívneho života populácie, kapitola III.3 - Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť kvalitnej, modernej a efektívnej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komunit.

- Národná stratégia rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022-2030 a k nej prislúchajúci Akčný plán na roky 2023-2025 v zmysle kapitoly 8. Medzirezortné prepojenie zdravotnej starostlivosti, vzdelávacích a sociálnych služieb s cieľom ich zvýšenej synergie, vrátane viaczdrojového finančného prepojenia.

- Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia a boja proti chudobe (2015), vrátane jej aktualizácie a vyhodnotenia.

- Stratégia Národnej banky Slovenska na podporu finančnej gramotnosti.
- Revízia výdavkov na skupiny ohrozené chudobou alebo sociálnym vylúčením - Záverečná správa.
- Národná koncepcia prevencie a ukončovania bezdomovstva a k nej prislúchajúci Akčný plán na roky 2024-2026 v zmysle kapitoly 1 Prevencia.
- Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030.
- Národný akčný plán Európskej záruky pre deti v SR s výhľadom do roku 2030.
- Národná stratégia deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej len "Národná stratégia DI") – Strednodobý cieľ 9 – Zvýšiť kvalitu poskytovania starostlivosti o deti so zdravotným znevýhodnením vrátane zabezpečenia podmienok na ich integráciu a inklúziu a zlepšiť podporu rodín s dieťaťom/rodičom so zdravotným znevýhodnením.
- Zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov vo vzťahu ku kompetencii ÚPSVaR.
- Zákon č. 199/1994 o psychologicknej činnosti a Slovenskej komore psychologov vo vzťahu k odbornej psychologickej činnosti.

Predchádzajúce analýzy

Navrhovaný národný projekt nadväzuje na poznatky a zistenia z viacerých dostupných analýz a výskumných štúdií, ktoré poukazujú na zraniteľnosť a špecifické potreby domácností osamelých rodičov. Neúplné rodiny sú tvorené jedným rodičom s aspoň jedným dieťaťom. Počet domácností osamelých rodičov so závislými deťmi tvorí približne 180 537 domácností, čo predstavuje 9,8 % všetkých domácností.[1] Zároveň v týchto domácnostiach žije 476 830 osôb a z toho 272 912 závislých detí. V podmienkach Slovenskej republiky predstavujú neúplné rodiny dlhodobo jednu z najzraniteľnejších skupín obyvateľstva z hľadiska chudoby. Kým v roku 2024 čelilo riziku chudoby približne 20,4 % osôb žijúcich v domácnostiach so závislými deťmi, v domácnostiach bez detí to bolo o niečo menej – 15,3 %. Najviac ohrozenou skupinou však boli neúplné rodinné domácnosti, teda tie, kde sa o jedno alebo viac detí stará iba jeden dospelý. V týchto domácnostiach žilo v ohrození chudobou až takmer 38 % ľudí, čo poukazuje na výraznú sociálno-ekonomickú zraniteľnosť tejto skupiny.[2] Na základe uvedených skutočností je nevyhnutné systematicky zamerať odbornú pozornosť na túto skupinu domácností. Kým podporné zásahy v čase, keď sa domácnosti už nachádzajú v hmotnej núdzi, prípadne inej krízovej situácii sú dôležité, kľúčový význam má najmä včasná prevencia. Tú možno zabezpečiť prostredníctvom cielene zameraných sociálno-preventívnych aktivít a dostupného poradenstva, ktoré môžu pomôcť riešiť problémy ešte predtým, než sa prehĺbia a výrazne ovplyvnia životnú situáciu rodín. Takýto prístup zároveň podporuje ich stabilitu a schopnosť lepšie zvládať náročné životné okolnosti.

V roku 2024 zverejnil Inštitút pre výskum práce a rodiny empirický výskum „Potreby rodín s maloletými deťmi“, ktorý poskytuje komplexný pohľad na situáciu rodín s deťmi na Slovensku, pričom samostatná časť je venovaná domácnostiam osamelých rodičov.[3]

Do výskumu boli zahrnutí rodičia nezaopatrených detí, ktorí v čase realizácie výskumu nemali partnera/partnerku ani manžela/manželku. Podľa zisťovania EU SILC patria domácnosti osamelých rodičov so závislými deťmi na Slovensku dlhodobo k domácnostiam najviac ohrozeným chudobou a sociálnym vylúčením. Nepriaznivú finančnú situáciu rodičov-samoživiteľov potvrdili aj zistenia IVPR: až 50,7 % respondentiek a respondentov uviedlo, že majú problémy vyžiť z mesačného príjmu, z čoho takmer 7 % uviedlo, že im príjmy nestačia ani na zabezpečenie základných potrieb. Okrem toho 42 % osamelých rodičov nemá vytvorenú žiadnu rezervu na pokrytie nečakaných výdavkov a 56,5 % čelí dlhom (okrem hypotéky na bývanie). Nedostatok financií a zadlženosť v niektorých prípadoch viedli až k obavám zo straty bývania. Závažnosť situácie ilustruje aj skutočnosť, že podľa výsledkov až 45 % opýtaných nemalo za uplynulých šesť mesiacov aspoň raz dostatok peňazí na jedlo, 44 % na lieky a 33,8 % na nájomné.

Tento pretrvávajúci tlak významne ovplyvňuje psychiku – z výskumu vyplynulo, že samoživiteľstvo má pre približne 45 % respondentov a respondentiek nepriaznivé dôsledky na ich psychickú pohodu.

Zistenia zároveň indikujú problémy v oblasti zosúladovania súkromného, rodinného a pracovného života, čo môže byť determinované aj tým, že starostlivosť o deti leží v prípade osamelých rodičov najmä na ich pleciach – až 86,7 % žien uviedlo, že sa o spoločné deti starajú prevažne alebo výhradne ony, bez zapojenia druhého rodiča. Okrem peňazí je medzi najčastejšie deklarovanými potrebami osamelých rodičov aj mať viac voľného času. Z uvedeného je zrejmé, že životná situácia samoživiteliek a samoživiteľov vyžaduje komplexnú podporu nielen v oblasti financií a dlhov, ale aj napríklad aj psychického zdravia či iného odborného poradenstva.

Súvisiace projekty

Projekt úzko nadväzuje na národný projekt Sieť odborného poradenstva (NP SOP) a ráta s aktívnym zapojením odborných poradcov, ktorí v rámci projektu poskytujú multidisciplinárne poradenstvo pre rôzne cieľové skupiny. Hlavným zámerom NP SOP bolo nahradiť dovtedy existujúce paralelné siete Rodinných poradní a Bezplatných dlhových poradní jednotným systémom Poradní komplexnej pomoci. Implementáciou NP SOP bola od 1.3.2025 vytvorená celoslovenská sieť 46 poradní poskytujúca bezplatné poradenstvo pre jednotlivcov, páry a rodiny v oblasti prevencie duševných porúch, posilnenia rodinných vzťahov, podpory medzigeneračnej komunikácie a komplexného riešenia problémov s dlhmi. Poskytuje sa najmä psychologické, sociálne, ekonomické a právne poradenstvo. Rôznym cieľovým skupinám tak projekt ponúka koordinovanú, komplexnú pomoc a podporu na jednom mieste.[4]

Odlišnosti navrhovaného projektu:

1. Cieľová skupina: Kým NP SOP sa zameriavala na širokú verejnosť, navrhovaný projekt sa špecificky orientuje na **domácnosti osamelých rodičov**, ktoré čelia kombinácii sociálnych, právnych, ekonomických a psychologických výziev.

2. Sledovanie vývoja klientov: Navrhovaný projekt plánuje poskytovať multidisciplinárne poradenstvo prostredníctvom využitia kapacít odborných poradcov poradní komplexnej pomoci, ktoré zahŕňajú sociálne, psychologické, právne a ekonomické poradenstvo, pričom rozsah jednotlivých druhov poradenstva spravuje manažér prípadu, ktorý na základe potrieb klienta a expertízy vypracuje individuálny multidisciplinárny plán intervencie. V rámci vypracovaného plánu môže byť klientovi poskytnuté psychologické, právne, ekonomické, kariérne poradenstvo a životný koučing. Manažéri prípadu budú zabezpečovať koordinovaný a systematický prístup k práci s klientom, pričom prostredníctvom riadenia jeho prípadu prispievajú k poskytovaniu cieľového, kontinuálneho a podporného poradenstva. Tento prístup predstavuje posun oproti predchádzajúcemu projektu, ktorý sa zameriaval primárne na poradenstvo vychádzajúce z aktuálnych potrieb a požiadaviek klienta bez širšieho rámca riadenia prípadu.

3. Zavedením moderných technológií, ako aj špecializovaného programu pre osamelých rodičov sa zvýši dostupnosť, odbornosť, flexibilita a zameranie poradenstva na individuálne potreby klienta. Úlohou zapojenia moderných technológií je prispieť k systematickému zberu a interpretácii komplexných údajov o klientoch v jednom systéme. Manažérovi prípadu umožní efektívne riadiť prípad, podporiť jeho kvalifikované rozhodovanie prostredníctvom detailného nastavenia individuálnych cieľov, priebežného sledovania pokroku a hodnotenia účinnosti poskytnutej podpory. Zároveň podporí budovanie digitálnych zručností aj u cieľovej skupiny.

4. Sprevádzanie sprievodcom s osobnou skúsenosťou: Na základe overenej praxe projektu SOP sa plánuje zavedenie sprevádzania osamelých rodičov sprievodcami s osobnou skúsenosťou. Vzhľadom na to, že sprievodcovia prešli podobnou životnou situáciou a túto skúsenosť majú spracovanú, sú schopní poskytovať rodičom cenné rady, zdieľať praktické skúsenosti a sprevádzať ich počas náročného obdobia.

Problémové oblasti

Medzi hlavné problémové oblasti, ktoré rieši národný projekt je podpora cieľovej skupiny osamelých rodičov s deťmi. Štatistický úrad Slovenskej republiky eviduje domácnosti neúplných rodín, ktoré sú tvorené jedným rodičom s aspoň jedným dieťaťom. Počet domácností osamelých rodičov so závislými deťmi tvorí približne 180 537 domácností, čo predstavuje 9,8 % všetkých domácností.

Zároveň v týchto domácnostiach žije 476 830 osôb a z toho 272 912 závislých detí[5]. V podmienkach SR platí, že domácnosti s deťmi sú z hľadiska výskytu chudoby podstatne rizikovejšie ako domácnosti bez detí[6]. Domácnosti so závislými deťmi v SR boli až 1,5-násobne viac ohrozené rizikom chudoby alebo sociálneho vylúčenia ako domácnosti bez detí. Z kategórie domácností so závislými deťmi boli najviac ohrozené neúplné rodiny (1 rodič/dospelá osoba s 1 a viac deťmi), v ktorých miera rizika chudoby alebo sociálneho vylúčenia dosiada až 46,4 %. Ďalej boli najviac ohrozené úplné domácnosti s vyšším počtom detí, t. j. domácnosť 2 dospelých s 3 a viacerými závislými deťmi. Až 37,1% ľudí žijúcich v takomto type domácnosti bolo dotknutých chudobou alebo sociálnym vylúčením.

Domácnosti osamelých rodičov sa dostávajú do reťazca problémov, ktoré sa vzájomne zosilňujú: nedostatok služieb komplikuje starostlivosť, čo zvyšuje psychickú záťaž, a tá zasa oslabuje rodiča pri zvládaní výchovy a práce, zároveň tieto rodiny čelia vyšším finančným nákladom a nižším príjmom domácnosti, čo má za následok zníženú životnú úroveň ľudí žijúcich v domácnostiach osamelých rodičov. Podľa ŠÚ SR sú najviac ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením práve rodiny s deťmi a neúplné domácnosti.[7] Rodiny osamelých rodičov preto predstavujú skupinu s vysokou mierou sociálneho a ekonomického rizika. Vzhľadom na to, že všetky povinnosti a zodpovednosť za chod domácnosti, starostlivosť o deti aj zabezpečenie príjmu nesie jediný rodič, ich životná situácia je komplexne zaťažená viacerými problémovými oblasťami.

1. Výchova a starostlivosť o deti

Zosúladienie rodinného a pracovného života je pre osamelých rodičov obzvlášť náročné. Starostlivosť o deti si vyžaduje vysokú časovú prítomnosť rodiča, ktorú je ťažké zosúladiť s pracovnými povinnosťami. Situácia je ešte náročnejšia v prípade detí so zdravotnými alebo špeciálnymi potrebami, ktoré si vyžadujú individuálnu a odbornú starostlivosť. Obmedzená flexibilita pracovného trhu a nedostatok vhodných služieb vedú často k nutnosti obmedziť pracovný čas, prípadne prijať nižšie kvalifikovanú prácu, čo má negatívny dopad na ekonomickú stabilitu rodiny.

2. Psycho-sociálne faktory

Osamelí rodičia čelia dlhodobému psychickému a sociálnemu tlaku. Neustále balansovanie medzi pracovnými a rodinnými povinnosťami spôsobuje chronický stres, vyčerpanie a zvyšuje riziko duševných porúch a vyhorenia. Deti môžu vnímať emocionálne napätie rodiča a reagovať zhoršeným správaním, pocitom neistoty či nižšou školskou úspešnosťou. Častým javom je sociálna izolácia, keďže osamelí rodičia majú obmedzené možnosti zapájať sa do spoločenského života a vytvárať podporné siete.

3. Prístup k službám

Dostupnosť a finančná únosnosť služieb je kľúčovým faktorom pre fungovanie domácností osamelých rodičov. Nedostatok kapacít ako aj doba prevádzky v jasliach, materských školách a školských kluboch komplikuje rodičom návrat na trh práce alebo stabilné zamestnanie. Psychologické a poradenské služby sú finančne často nedostupné, napriek zvýšeným potrebám tejto skupiny. Rodičia majú obmedzené časové ale aj finančné možnosti vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie, čo ich dlhodobo znevýhodňuje na trhu práce.

4. Ekonomická situácia

Ekonomická situácia domácností osamelých rodičov je výrazne znevýhodnená. Domácnosť často funguje len s jedným príjmom, čo výrazne zvyšuje riziko príjmovej chudoby a sociálneho vylúčenia. Fixné náklady (bývanie, energie, školské potreby) tvoria vysokú časť rozpočtu a pri neočakávaných výdavkoch často chýba finančná rezerva. Rodič je nútený prijímať flexibilné alebo nízko platené zamestnanie, ktoré neposkytujú dostatočné zabezpečenie. Výživné od druhého rodiča býva nepravidelné alebo nedostatočné, pričom proces vymáhania je zdĺhavý a psychicky vyčerpávajúci. Finančné obmedzenia sa negatívne odrážajú aj na možnostiach detí – menej dostupných krúžkoch, obmedzených voľnočasových aktivitách či slabšej podpore vzdelávania, čo môže viesť k prehľbovaniu medzigeneračného prenosu chudoby.

[1] Štatistický úrad Slovenskej republiky -

https://www.scitanie.sk/storage/app/media/dokumenty/Rodinne_spravanie.pdf

[2] Chudoba a jej dimenzie na Slovensku v roku 2024: Štatistický úrad Slovenskej republiky; webový odkaz: Chudoba a jej dimenzie na Slovensku v roku 2024

[3] https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2024/09/Potreby-rodin-s-detmi_IVPR_2023.pdf

[4] <https://pkp.gov.sk/>

[5] http://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_sk_win2/ps3801rr/v_ps3801rr_00_00_00_sk; Rodinne_spravanie.pdf

[6] Chudoba a jej dimenzie na Slovensku v roku 2024: Štatistický úrad Slovenskej republiky; webový odkaz: Chudoba a jej dimenzie na Slovensku v roku 2024

[7] Chudoba a jej dimenzie na Slovensku v roku 2024: Štatistický úrad Slovenskej republiky; webový odkaz: Chudoba a jej dimenzie na Slovensku v roku 2024

Spôsob realizácie aktivít projektu

Hlavná aktivita:

Zavedenie a overenie inovatívneho ročného programu práce s osamelými rodičmi v systéme bezplatného poradenstva

Aktivita pokrýva oblasť celého Slovenska, pretože inovatívny spôsob poskytovania odborného a peer poradenstva osamelým rodičom bude zavedený vo všetkých Poradniach komplexnej pomoci. Aktivitu bude realizovať prijímateľ, partneri Jeden rodič n.o., MyMamy o.z. a Centrum Slniečko n.o (ďalej „konzorcium“) a partner IVPR. Dĺžka implementácie hlavnej aktivity je plánovaná na 10/2025 až 9/2027 (24 mesiacov). Plus 2 mesiace navyše pre potreby administratívy a zúčtovania oprávnených výdavkov projektu.

Poradenské služby v rámci ročného poradenského programu pre cieľovú skupinu osamelých rodičov bude poskytovať výlučne prijímateľ národného projektu prostredníctvom vlastných zamestnancov.

V rámci prípravy zamestnancov ÚPSVaR bude spolupráca a činnosti konzorcia partnerov v rovine podporného a metodického dohľadu, predovšetkým zdieľania doterajších získaných skúseností a prenosu vedomostí z doterajšej praxe s cieľom prepojenia neverejného a verejného sektora, pričom tieto činnosti nepredstavujú ponuku služieb na trhu.

Vzájomná spolupráca konzorcia partnerov s prijímateľom národného projektu v oblasti prípravy manažérov prípadu a peer pracovníkov na nových pozíciách ÚPSVaR ako aj zamestnancov PKP, ktorí budú priamo zapojení do implementácie ročného poradenského programu, bude pozostávať výlučne z metodickej podpory, dohľadu, koordinácie, odborného vedenia, ale predovšetkým zo zdieľania už získaných doterajších vedomostí a skúseností v danej oblasti a to pre zabezpečenie lepšieho, rýchlejšieho a efektívneho rozvoja odborných vedomostí a získania potrebných praktických zručností nevyhnutných na kvalitné vedenie prípadu a pre prácu s cieľovou skupinou.

Zámer a cieľ NP

Zámerom NP je zlepšiť kvalitu života osamelých rodičov s deťmi prostredníctvom overenia inovatívneho modelu poskytovania odborného multidisciplinárneho poradenstva, ktorý integruje individuálny prístup ku klientovi a využitie moderných informačných technológií za účelom zvýšenia dostupnosti, efektívnosti a udržateľnosti poradenských služieb poskytovaných poradňami komplexnej pomoci.

Cieľom projektu je experimentálne overenie zavedenia inovatívneho prístupu k podpore osamelých rodičov do poradenského systému poradní komplexnej pomoci, a to prostredníctvom aplikácie osvedčených postupov a praktických skúseností organizácií, ktoré dlhodobo pracujú s touto cieľovou skupinou. V spolupráci s nimi bude vytvorený a implementovaný efektívnejší systém poradenstva pre jednu z najviac ohrozených skupín obyvateľstva, prostredníctvom zavedenia inovatívnej metodiky - ročného poradenského programu, ktorý bude ďalej škálovaný a integrovaný do

existujúcich poradní komplexnej pomoci, čím sa zabezpečí overenie takéhoto prístupu na celoslovenskej úrovni. Ročný poradenský program prináša dôraz na kvalitu, kontinuitu a udržateľnosť podpory zavedením individualizovaného prístupu, kde ústrednú úlohu zohráva manažér prípadu. Tento odborník na základe dôkladnej vstupnej analýzy definuje konkrétne ciele a druhy poradenstva, nastavuje plán spolupráce a v pravidelných intervaloch sprevádza osamelého rodiča počas ročného poradenského programu, čím zabezpečuje nielen odborné vedenie, ale aj kontinuitu a efektívnosť celého procesu. Taktiež sa zameriava na využitie podpory osamelého rodiča zo strany sprievodcu s osobnou skúsenosťou (tzv. peer pracovníka), s cieľom znížiť pocit izolácie u osamelého rodiča, posilniť jeho motiváciu k zmene a podporiť jeho sebadôveru, čím sa vytvoria podmienky pre budovanie nezávislosti, resiliencie a schopnosti riešiť problémové situácie v budúcnosti. Projekt tak vytvára predpoklady pre systematickú, cielenú a dlhodobu udržateľnú podporu, ktorá reflektuje individuálne potreby osamelých rodičov a zároveň posilňuje ich kompetencie na zvládanie životných výziev.

NP má ambíciu nadviazať na multidisciplinárny spôsob poskytovania poradenstva, ktorý sa realizuje prostredníctvom Poradní komplexnej pomoci, kde sa už v súčasnosti poskytuje bezplatné sociálne, právne, ekonomické a psychologické poradenstvo jednotlivcom, párom a rodinám a vykonáva sa preventívna činnosť. Doplnením inovatívnych prvkov zavedenia moderných technológií využívaných a poskytnutých v rámci prenosu dobrej praxe partnerom projektu (napr. softvérového CRM riešenia na riešenie manažmentu prípadu, samovzdelávacej klientskej zóny na webe www.pkp.gov.sk a i.), ako aj zavedením špecializovaného ročného poradenského programu pre osamelých rodičov sa zvýši dostupnosť, odbornosť, flexibilita a zameranie poradenstva na individuálne potreby klienta, pričom sa prehĺbi spolupráca mimovládnych organizácií so štátom riadenou sieťou PKP.

Cieľová skupina

Na účel NP sa v rámci cieľovej skupiny špecifikovanej v časti Identifikácia hlavných cieľových skupín zámeru špecificky zameriavame na cieľovú skupinu osamelých rodičov. Za osamelého rodiča sa na účel NP považuje fyzická osoba, ktorá nemá manžela, manželku ani partnera či partnerku a ktorá samostatne zabezpečuje výchovu a starostlivosť o aspoň jedno nezaopatrované nepnoleté dieťa, pričom s týmto dieťaťom žije v spoločnej domácnosti. Za osamelého rodiča sa na účel NP považuje aj osoba, ktorej bolo dieťa zverené do osobnej starostlivosti jedného z rodičov rozhodnutím súdu a aj fyzická osoba, ktorej bolo dieťa zverené do náhradnej starostlivosti a v zmysle predchádzajúcej vety. Overenie a potvrdenie oprávnenosti vstupu osamelého rodiča do ročného poradenského programu vykoná manažér prípadu pri jeho zaradení do programu. Ak klient počas trvania ročného poradenského programu uzavrie manželstvo, alebo odvolá svoje čestné prehlásenie, že nemá partnera/partnerku, jeho účasť v programe bude ukončená.

Podaktivity:

1. Vypracovanie štandardov poskytovania ročného poradenského programu a ich zavedenie do praxe

Cieľom je vypracovanie štandardov pre poskytovanie ročného poradenského programu pomoci pre cieľovú skupinu osamelých rodičov a príprava pracovníkov ÚPSVaR na poskytovanie tohto špecializovaného poradenstva. Podaktivitu realizuje konzorcium. Vypracované štandardy definujú jednotné pravidlá, postupy, rozsah a obsah poskytovaného poradenstva pre cieľovú skupinu, stanovujú kvalitatívne ukazovatele merania dopadu ročného poradenského programu a budú využívané v práci s cieľovou skupinou osamelých rodičov vo všetkých PKP. Príprava manažérov prípadu a peer pracovníkov (nové pozície na ÚPSVaR), ktorí budú priamo zapojení do implementácie ročného poradenského programu, bude zameraná na rozvoj odborných vedomostí a praktických zručností nevyhnutných na vedenie prípadu a pre prácu s cieľovou skupinou. Zároveň absolvujú prípravu všetci odborní pracovníci PKP v oblasti aplikácie ročného poradenského programu pre osamelých rodičov, vo využívaní inovatívnych technológií a pre koordináciu poradenstva s odbornými pracovníkmi projektu (manažérmi prípadu a peer pracovníkmi). Príprava pracovníkov bude prebiehať od začiatku realizácie projektu a podľa potreby až do konca realizácie projektu.

Výstup: Vypracované štandardy a odborní pracovníci ÚPSVaR pripravení implementovať ročný poradenský program.

Výsledok: Kvalitné, konzistentné a efektívne poskytnuté intervencie pre osamelých rodičov v poradniach komplexnej pomoci na celom území Slovenskej republiky.

2. Poskytovanie ročného poradenského programu cieľovej skupine

Cieľom je zavedenie ročného poradenského programu pre cieľovú skupinu s podporou manažéra prípadu a peer pracovníka. Podaktivitu bude realizovať prijímateľ s odbornou garanciou konzorcia.

Ročný poradenský program je postavený na individuálnom prístupe manažéra prípadu. Začína vstupnou anamnézou a tvorbou plánu pomoci podľa potrieb klienta, ktorú vykoná manažér prípadu. Na riešení následne spolupracuje s multidisciplinárnym tímom odborných poradcov v poradni komplexnej pomoci.

Manažér prípadu a poradcovia PKP svoje kroky koordinujú a priebežne vyhodnocujú prostredníctvom spoločných stretnutí a online porád. Všetky aktivity sa zaznamenávajú do systému, čo zabezpečuje prehľadnosť, kontinuitu a možnosť pružne reagovať na meniacu sa situáciu, ako aj na vyhodnocovanie alebo prehodnotenie dosahovania cieľov u jednotlivých klientov. Manažér prípadu bude zodpovedný za koordináciu podpory a tvorbu individuálneho plánu pre každého osamelého rodiča, za vedenie evidencie a vypracovanie základnej anamnézy, za overenie a potvrdenie oprávnenosti vstupu osamelého rodiča do ročného poradenského programu, za stanovenie druhu a rozsahu poskytovaného odborného poradenstva a priebežné vyhodnocovanie efektívnosti nastavenia a plnenia individuálnych cieľov osamelého rodiča a za potvrdenie aktívnej účasti osamelého rodiča na ročnom poradenskom programe. Taktiež bude intenzívne komunikovať v rámci multidisciplinárneho tímu PKP a zabezpečiť, aby bolo osamelému rodičovi poskytované poradenstvo v stanovených časoch na základe harmonogramu, aby sa neprekročil počet klientov, ktorým sú poradcovia PKP schopní poskytnúť odborné poradenstvo. Prípadne odporučí inú poradňu komplexnej pomoci, ktorá má voľné kapacity na poskytovanie odborného poradenstva osamelým rodičom. Bude pravidelne aktualizovať a prispôbovať druh aj rozsah poradenstva individuálnym potrebám klienta, priebežne komunikovať v rámci multidisciplinárneho tímu PKP a v prípade potreby upravovať ciele aj obsah poradenstva s cieľom dosiahnuť maximálne zlepšenie životnej situácie osamelého rodiča.

Peer pracovník bude v rámci ročného poradenského programu sprevádzať osamelých rodičov. Keďže peer pracovník už má svoju vlastnú skúsenosť spracovanú, je schopný poskytovať cenné skúsenosti, vedomosti, poradenstvo a sprevádzanie iným rodinám s podobnými problémami. Pomôže osamelým rodičom pochopiť ich situáciu, v ktorej sa ocitli, na základe vlastnej skúsenosti, bude sprevádzať rodinu procesom zvládania tejto situácie, motivovať a orientovať osamelého rodiča v dostupných službách a systémoch podpory a pomoci. Sprevádzanie môže znamenať aj fyzickú prítomnosť pri osamelom rodičovi, ak chce radu od niekoho, kto si obdobnými situáciami už prešiel, pričom ho dokáže správne nasmerovať. Partner projektu JEDEN RODIČ, n.o. bude zodpovedný za zabezpečenie peer pracovníkov, pričom poskytované peer poradenstvo nemôže byť v rozpore so štandardmi vytvorenými v rámci NP SOP. Peer pracovníci musia spĺňať nevyhnutné predpoklady, aby ich poradenstvo bolo bezpečné a musia mať doklad o absolvovanom Ročnom poradenskom programe n.o. JEDEN RODIČ. Budú intenzívne spolupracovať s manažérom prípadu a ostatnými odborníkmi multidisciplinárneho tímu PKP a budú prispievať k posilneniu kompetencie osamelých rodičov zvládať ďalšie životné výzvy svojpomocne.

Realizácia podaktivity 2. bude nadväzovať na realizáciu podaktivity 1.

Výstup: Zavedený ročný poradenský program pre osamelých rodičov realizovaný prostredníctvom manažéra prípadu a peer pracovníka na základe individuálnych potrieb klienta.

Výsledok: Absolvovanie ročného poradenského programu, ktorý osamelým rodičom umožní lepšie zvládať ich životnú situáciu.

3. Odborná garancia a evaluácia implementovaného ročného poradenského programu

Cieľom je zabezpečenie odbornej garancie nad procesom implementácie ročného poradenského programu a inovatívnych prvkov zavedenia moderných technológií, odborná garancia a vedenie manažérov prípadu a peer pracovníkov. Aktivita je zameraná na priebežné skvalitňovanie výkonu odborných činností prostredníctvom realizácie supervízií a prípravných aktivít pre manažérov prípadu a peer pracovníkov. Podpora a supervízia procesu implementácie inovatívnych metód práce s osamelým rodičom, vrátane využitia moderných technológií, bude zabezpečená konzorciom ako nositeľom know how. Konzorcium zrealizuje priebežnú aj záverečnú internú projektovú evaluáciu, zameranú na hodnotenie prínosu ročného poradenského programu pre cieľovú skupinu a na posúdenie jednotlivých nástrojov a ich uplatniteľnosti v celoslovenskej praxi PKP a prenositeľnosti dobrej praxe konzorcia. Podaktivita bude realizovaná konzorciom počas celej doby trvania projektu, t. j. od 10/2025 do 09/2027.

Výstup: Vypracované hodnotiace správy (priebežná a záverečná), vrátane informácií o dopadoch programu na cieľovú skupinu a súbor konkrétnych odporúčaní na implementáciu jednotlivých nástrojov a ich uplatniteľnosti.

Výsledok: Relevantné údaje o výsledkoch overenia inovatívnej metodiky v praxi PKP, ktoré umožnia jej lepšie prispôsobenie potrebám cieľovej skupiny. Zabezpečená odborná garancia a vysoká kvalita ročného poradenského programu pre osamelých rodičov.

4. Zhodnotenie prínosu inovácie a vytvorenie integrovaného systému zberu spätnej väzby a podpory pracovných podmienok poradcov PKP

Cieľom je mapovanie potrieb odborných poradcov PKP a zber spätnej väzby od klientov aj zamestnancov s cieľom lepšie nastaviť poradenské služby a pracovné podmienky v PKP. Súčasťou NP bude zavedenie softvérového CRM digitálneho nástroja na priebežné zhromažďovanie informácií o objeme a charaktere poskytovaného poradenstva, priemernom čase konzultácií a ďalších ukazovateľoch dôležitých pre efektívne plánovanie kapacít, na základe ktorého bude priebežne vyhodnocovaný inovatívny prístup k poskytovaniu odborného poradenstva osamelým rodičom.

Systém vyhodnotenia bude obsahovať revíziu existujúceho zberu dát v PKP o klientoch a poskytovaných službách a návrhy na jeho prípadnú modifikáciu vo vzťahu k cieľovej skupine, pravidelné prieskumy realizované prostredníctvom dotazníkov, vrátane hĺbkového najmenej raz ročne a fokusové skupiny. Na konci realizácie projektu bude na základe týchto údajov vyhodnotený inovatívny prístup (jeho silné a slabé stránky) k vedeniu odborného poradenstva v PKP vrátane sprevádzania peer pracovníkom, pričom výstupy tejto aktivity zároveň poslúžia ako východisko pre úpravu systému poskytovania odborného poradenstva v PKP v nasledujúcom období. Realizácia je plánovaná v období 10/2025 – 09/2027, s priebežnou adaptáciou podľa zistených potrieb až do ukončenia projektu prostredníctvom partnera IVPR, pričom všetky participujúce subjekty budú aktívne spolupracovať pri zabezpečovaní údajov potrebných na evaluáciu projektu (napr. v oblasti poskytnutia dát, účasti v prieskumoch a pod.).

Výstup: Metodika zberu a vyhodnocovania spätnej väzby, analytická správa s odporúčaniami pre prax a záverečné vyhodnotenie prínosu inovatívneho prístupu k poskytovaniu odborného poradenstva v PKP vrátane sprevádzania peer pracovníkom. Zapojení všetci odborní poradcovia PKP ako aj zamestnanci NP POR, vedúci tímov a vedenie projektu, s prístupom k prehľadným a praktickým reportom.

Výsledok: Nezávislé expertné vyhodnotenie prínosu inovatívneho prístupu k poskytovaniu odborného poradenstva prostredníctvom ročného poradenského programu osamelým rodičom overí schopnosť adaptácie štátneho bezplatného systému poradenstva na akúkoľvek problematiku, potvrdí relevanciu a prínos spolupráce štátnych a neštátnych aktérov pri poskytovaní bezplatného poradenstva a vytvorí procesy, ktoré skvalitnia a sprístupnia systém poradenstva rôznym cieľovým skupinám v rôznych oblastiach a témach. Zvýšená flexibilita PKP následne prispeje k zlepšeniu adresnosti, kvality a dostupnosti poradenských služieb, umožní efektívnejšie plánovanie poradenských kapacít, lepšie prispôsobenie pracovných podmienok poradcov PKP a zabezpečí vyššiu spokojnosť a motiváciu zamestnancov.

Na zabezpečenie riadnej implementácie projektu a predchádzanie problémom bude projekt prepojený s Koordinačným výborom NP SOP. Výbor bude doplnený o jedného člena s hlasovacím právom za partnerov NP. Úlohou koordinačného výboru bude koordinovať podaktivity oboch národných projektov (NP SOP, NP POR), pripomienkovať a schvaľovať všetky výstupy a materiály projektu, stanovíť, sledovať a vyhodnocovať dopady a kvalitu implementácie národných projektov ako aj zabezpečiť prepojenie a koordináciu oboch národných projektov a plniť úlohy stanovené v rámci NP SOP. Týmto spôsobom sa umožní riešenie problémov z praxe pri zavádzaní inovatívnych prístupov v odbornom poradenstve.

Člen koordinačného výboru za konzorcium partnerov bude svoju funkciu vykonávať bez nároku na odmenu. K členom koordinačného výboru NP SOP bude doplnený:

- 1 poverený zamestnanec konzorcia partnerov,
- ďalší členovia relevantní pre výkon činnosti koordinačného výboru môžu byť doplnení bez hlasovacieho práva.

NP bude realizovaný v súlade s horizontálnymi princípmi s povinnosťou dodržania súladu projektu s Chartou základných práv Európskej únie, rodovou rovnosťou, nediskrimináciou a prístupnosťou osôb so zdravotným postihnutím, ktoré sú definované v Partnerskej dohode SR na roky 2021 – 2027 a v čl. 9 nariadenie o spoločných ustanoveniach[1], berúc do úvahy Chartu základných práv Európskej únie a povinnosti vyplývajúce z Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím a zabezpečenia prístupnosti v súlade s jeho článkom 9, ako horizontálne základné podmienky.

Pri implementácii plánovaných aktivít projektu sa budú dodržiavať všetky články Charty ZP EÚ s dôrazom najmä na články Charty ZP EÚ, ktoré sa najviac vzťahujú k plánovaným intervenciám, aktivitám a cieľovým skupinám. Pri implementácii plánovaných aktivít projektu budú dodržiavané všetky články Charty ZP EÚ s dôrazom najmä na články Charty ZP EÚ, ktoré sa najviac vzťahujú k plánovaným intervenciám, aktivitám a cieľovým skupinám. V súvislosti so všetkými plánovanými aktivitami:

- pri všetkých oprávnených aktivitách realizovaných v rámci projektu bude zohľadnený princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie tak, aby nedochádzalo k znevýhodneným podmienkam pre akúkoľvek skupinu osôb a aby boli vytvorené podmienky prístupnosti aj pre osoby so zdravotným postihnutím k fyzickému prostrediu, k informáciám a komunikácii vrátane informačných a komunikačných technológií a systémov, ako aj k ďalším prostriedkom a službám dostupným alebo poskytovaným verejnosti, vrátane všetkých informačných a vzdelávacích aktivít,
- v rámci oprávnených aktivít zameraných na zvyšovanie kvalifikácie, rekvalifikácie, taktiež pri výbere účastníkov v rámci všetkých vzdelávacích aktivít nebude dochádzať k diskriminácii, k znevýhodneným podmienkam na základe pohlavia alebo príslušnosti k akejkoľvek znevýhodnenej skupine,
- pri výbere administratívnych a odborných kapacít zapojených do riadenia a realizácie projektu bude dodržaný princíp rovnosti mužov a žien a princíp nediskriminácie,
- v rámci mzdového ohodnotenia administratívnych a odborných kapacít nebude dochádzať ku diskriminácii k nerovnému odmeňovaniu za rovnakú prácu na základe pohlavia alebo príslušnosti k akejkoľvek znevýhodnenej skupine osôb.

Situácia po realizácii projektu a udržateľnosť projektu

Očakávame, že inovatívny prístup overený na cieľovej skupine osamelých rodičov bude možné aplikovať aj na iné skupiny klientov, ktorým je v PKP poskytované poradenstvo, čo bude mať celospoločenský dopad a celoslovenskú pôsobnosť. Počas realizácie projektu bude monitorovaná úspešnosť inovatívneho riešenia, pričom v závere implementácie projektu bude vyhodnotený jej celkový prínos z pohľadu dopadu na klienta.

Zapojením sprievodcov osobnou skúsenosťou zameraných na cieľovú skupinu osamelých rodičov sa

rozšíri využívanie osobného sprevádzania o ďalšiu zraniteľnú skupinu. Získané dáta, ako aj ich škálovanie umožní integrovať sprevádzanie sprievodcov s osobnou skúsenosťou do systému poradensko-psychologických služieb ako jeho integrálnej súčasti.

Taktiež očakávame, že využitie moderných technológií prispeje k evidence-based nastaveniu poradenského systému a jeho legislatívnemu zakotveniu, čo prispeje k stabilizácii PKP ako multidisciplinárneho systému poradenstva na Slovensku. Výsledkom bude kontinuálne pokračovanie poskytovania odborného multidisciplinárneho poradenstva v PKP aj po ukončení implementácie NP. Poradne komplexnej pomoci budú po roku 2027 vo svojej činnosti čerpať aj z výstupov národného projektu „Vekový manažment: Práca prispôsobená vekovým etapám / AgeWISE“. Pôjde najmä o opatrenia podporujúce zosúladovanie rodinného a pracovného života a využívanie flexibilných foriem práce.

Cieľová skupina

osoby ohrozené chudobou a sociálnym vylúčením

Harmonogram realizácie aktivít projektu

Celková dĺžka realizácie aktivít projektu (v mesiacoch)		24	
Hlavné aktivity projektu	Typ akcie	Začiatok realizácie	Koniec realizácie
Zavedenie a overenie inovatívneho ročného program práce s osamelými rodičmi v systéme bezplatného poradenstva	Inovatívne projekty v oblasti aktívneho začlenenia	10/2025	09/2027
Podporné aktivity		10/2025	09/2027

Merateľné ukazovatele

Názov	Počet vypracovaných materiálov (hodnotení, analýz, štúdií, a pod.)
Merná jednotka	počet
Celková cieľová hodnota	4
Názov	Podporné inovatívne projekty
Merná jednotka	počet
Celková cieľová hodnota	1
Názov	Projekty šíriace overené sociálne inovácie
Merná jednotka	počet
Celková cieľová hodnota	1